

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 498/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpených ich otcom ako zákonným zástupcom [REDAKOVANÉ], všetci bytom [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] právne zastúpených advokátom JUDr. PaedDr. Ivanom Pecníkom, PhD., MBA, Karloveská 3154/6C, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s porušením čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa v spojení s porušením čl. 2 ods. 1 a čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 46/2014 a jeho uznesením z 8. júla 2014 a postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoP 406/2014 a jeho uznesením z 27. októbra 2014, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť maloletého [REDAKOVANÉ] a maloletej [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. júla 2015 doručená sťažnosť maloletého [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených ich otcom ako zákonným zástupcom [REDAKOVANÉ] (ďalej len „otec sťažovateľov“), všetci bytom [REDAKOVANÉ], právne zastúpených advokátom JUDr. PaedDr. Ivanom Pecníkom, PhD., MBA, Karloveská 3154/6C, Bratislava, ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s porušením čl. 2 ods. 2 ústavy, práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa v spojení s porušením čl. 2 ods. 1 a čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 46/2014 a jeho uznesením z 8. júla 2014 a postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoP 406/2014 a jeho uznesením z 27. októbra 2014.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým uznesením z 8. júla 2014 nariadil otcovi sťažovateľov, aby sťažovateľov navrátil do miesta ich obvyklého pobytu v Spojenom Kráľovstve Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej len „Veľká Británia“) do 15 dní od právoplatnosti napadnutého uznesenia.

Rozhodol tiež, že ak ich otec sťažovateľov v uvedenej lehote nevráti do Veľkej Británie, matka sťažovateľov – [REDAKOVANÉ] (ďalej len „matka sťažovateľov“), je oprávnená sťažovateľov prevziať na území Slovenskej republiky na účely ich vrátenia do miesta ich obvyklého pobytu vo Veľkej Británii.

V prípade návratu sťažovateľov a ich otca do miesta ich obvyklého pobytu zaviazal matku sťažovateľov zabezpečiť im ubytovanie mimo svojho bydliska na svoje náklady po dobu jedného týždňa.

V prípade návratu sťažovateľov s ich otcom do Veľkej Británie zaviazal matku sťažovateľov, aby sa zdržala odobratia sťažovateľov do rozhodnutia príslušného súdu v konaní o úpravu práv a povinností k maloletým deťom.

Proti tomuto uzneseniu okresného súdu podali odvolanie matka aj otec sťažovateľov, o ktorých rozhodol krajský súd napadnutým uznesením z 27. októbra 2014 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovatelia poukazujú v sťažnosti na to, že v súvislosti s konaním o ich navrátenie do miesta ich obvyklého pobytu boli viackrát vypočutí, avšak ich názor konajúce súdy nezohľadnili. V sťažnosti uvádzajú:

„V súvislosti s predmetným konaním boli sťažovatelia niekoľko krát vypočutí, jednak v rámci znaleckého dokazovania a v prítomnosti pracovníkov Úradu práce sociálnych vecí a rodiny, a jednak v rámci konania na prvostupňovom Okresnom súde Košice I.

V tomto smere bolo maloletým deťom umožnené slobodne vyjadriť svoj vlastný názor na prejednávajúcu vec, resp. priamo názor na návrat do Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska (ďalej len Veľká Británia). Maloleté deti viackrát výslovne vyjadrili svoju vôľu zostať na území Slovenskej republiky s otcom. Pri výsluchu pravdivo a objektívne opísali svoj život vo Veľkej Británii tak ako ho vnímali. Neopomenuli ani pozitívne spomienky na školu, resp. na niektoré mimoškolské aktivity, ani svoje negatívne pocity z hádok rodičov, ktorých boli svedkami, a ktoré sa značne dotkli ich rodinného života. Maloleté deti boli vo Veľkej Británii však celkovo nešťastné, čo aj sami potvrdili vo svojich výpovediach. Priebeh výsluchu maloletých v konaní pred Okresným súdom Košice I je zachytený predovšetkým v zápisnici z pojednávania zo dňa 25. 04. 2014. Svojimi výpoveďami demonštrovali svoju rozumovú a vôľovú vyspelosť vo formulovaní a vyjadrovaní svojich názorov s prihliadnutím na svoj vek. Zachovanie schopnosti

objektívne vyjadrovať svoje názory a postoje konštatovala v znaleckom posudku č. 25/2014 aj súdna znalkyňa [REDAKOVANÉ], ktorá nezistila sklony ku skresľovaniu skutočnosti a k prestupovaniu nadmernej fantázie do hodnotenia reality. V znaleckom posudku je taktiež uvedené, že deti v zásade vypovedajú pravdu o tom, čo sa u nich doma dialo, ako sa rodičia správali a že si nevymýšľajú situácie, čo svedčí o tom, že súd prvého stupňa mal pri rozhodovaní zohľadniť názor a želanie maloletých detí.

Uvedené potvrdzujú aj výsluch kolíznej opatrovníčky zo dňa 25. 04. 2014, z ktorého vyplýva, že z viacerých rozhovorov s maloletými deťmi je zrejmé, že opakovane vyjadrili názor a postoj k návratu do Veľkej Británie, o čom svedčí aj úradný záznam spísaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v [REDAKOVANÉ] zo dňa 10. 2. 2014 a taktiež úradný záznam zo dňa 20. 3. 2014 spísaný na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach a tiež počas návštevy v rodine, ktorú vykonal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny dňa 10. 4. 2014.“

Sťažovatelia sa domnievajú, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené ich právo podľa čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa, a to z dôvodu, že okresný súd ich síce vypočul, ale pri svojom rozhodovaní neprihliadol na ich názor s odvolaním sa na ich rozumovú a emočnú vyspelosť, hoci podľa znaleckého posudku č. 25/2014 je na dostatočnej úrovni. V tejto súvislosti poukazuje na judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) (napr. sp. zn. 2 Cdo 193/2007), na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 47/97 a tiež na Usmernenia Výboru ministrov Rady Európy o súdnictve zohľadňujúce potreby detí zo 17. novembra 2010.

«V konaní pred Krajským súdom v Košiciach ako odvolacím súdom došlo k výraznému porušeniu práva maloletých detí slobodne vyjadrovať svoje názory v spojení s právom detí na to, aby sa týmto názorom venovala patričná pozornosť. Krajský súd v odvolacom konaní totiž nepristúpil k výsluchu maloletých, ale vychádzal len z obsahu súdneho spisu prvostupňového súdu.

Mám za to, že konaním a rozhodovaním Krajského súdu v Košiciach bolo v celom rozsahu porušené právo maloletých detí vyplývajúce z vyššie uvedeného čl. 12 Dohovoru

o právach dieťaťa, keď maloletým deťom nebola daná možnosť slobodne vyjadriť svoj postoj k predmetnej veci.

Krajský súd v Košiciach tým, že nedal možnosť vyjadriť názor maloletým deťom, konal v rozpore s princípom priamosti a ústnosti civilného procesu. Jeho pochybenie je o to závažnejšie, že v konaní ide o záujmy maloletých detí. Odvolací súd si mal sám ustáliť názor na rozumovú a vôľovú schopnosť maloletého [REDAKOVANÉ] a maloletej [REDAKOVANÉ] ich osobným výsluchom. Tým, že tak neurobil a ani nevrátil vec Okresnému súdu Košice I s usmernením na doplnenie dokazovania porušil právo maloletých. Zároveň mám za to, že nesprávne prijal za svoj názor Okresného súdu Košice I, ktorý z dôvodu údajnej rozumovej a emočnej nevypelosti na výsluch maloletých detí neprihliadal pri svojom rozhodovaní.

Pri výsluchu maloletých je potrebné vždy postupovať so zvýšenou obozretnosťou a venovať pozornosť aj samotnej osobnosti maloletého s ohľadom na jeho výpoveď, tak aby si súd sám mohol ustáliť názor v danej veci. Postupom odvolacieho súdu táto požiadavka nebola splnená a v dôsledku nepriameho hodnotenia výpovedí maloletých detí súd nesprávne nebral patrične na zreteľ vyjadrené názory maloletých.

Porušenie práva maloletých detí je zároveň spojené s nesprávnym postupom Okresného súdu Košice I a Krajského súdu v Košiciach, ktoré v dôsledku uvedeného porušenia opomenuli svoju možnosť odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu. V súlade s čl. 13 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí z 25. 10. 1980 publikovaného v oznámení Ministerstva zahraničných vecí č. 119/2001 Z. z. (ďalej aj „Haagsky dohovor“) má justičný orgán možnosť odmietnuť nariadiť návrat dieťaťa do krajiny jeho obvyklého pobytu ak zistí, že dieťa s návratom nesúhlasí a vzhľadom na jeho vypeľosť je vhodné jeho názory zohľadniť. Dôsledkom porušenia práva maloletých detí je aj nedostatočne zistený skutkový stav.»

Tým, že konajúce súdy neprihliadli na názor sťažovateľov z dôvodu nedostatočnej rozumovej a emočnej vypeľosti, bolo porušené aj „ich právo na nediskrimináciu“ podľa čl. 2 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa.

Rovnako tak konajúce súdy neaplikovali čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa a nezohľadnili záujem sťažovateľov. Podľa sťažovateľov za primárne záujmy maloletých detí je potrebné považovať „zachovanie väzieb s rodinou a vývoj v zdravom prostredí“. V tejto súvislosti poukazujú na to, že „maloletá [REDAKOVANÉ] označuje ako svoju rodinu [REDAKOVANÉ], babku, dedka, ocka, mamku, bratranca a sesternicu. S výnimkou matky sa všetky tieto osoby nachádzajú na území Slovenskej republiky. Odchod zo Slovenska späť do Veľkej Británie odmieta. Za domov považuje [REDAKOVANÉ]. Maloletý [REDAKOVANÉ] taktiež zdieľa názor sestry a s odchodom do Veľkej Británie výslovne nesúhlasí. Poukazujem na silné citové a rodinné väzby k Slovensku. Maloleté deti tu majú podľa ich vyjadrení oveľa viac rodiny, majú postarané o program.

Taktiež poukazujem na fakt, že vo Veľkej Británii všetci účastníci konania nemajú žiadne bližšie rodinné väzby. Dodávam, že vo Walese nežije v súčasnej dobe už ani brat matky maloletých detí, i on sa už vrátil späť na Slovensko.“.

V súvislosti s potrebou vývoja v zdravom prostredí sťažovateľa uvádzajú, že vo Veľkej Británii nežili v podmienkach vhodných na zdravý vývoj detí, „keďže starostlivosť o domácnosť mali rodičia rozdelenú, no svoje povinnosti si vo väčšine prípadov plnil len otec... žili v špine, pretože mama neupratovala“. Rovnako tak tvrdia, že vo Veľkej Británii nemali plnohodnotnú stravu, keďže ich matka „nevarila, stravu nosila z tamojších Fast Foodov... doma na Slovensku majú o plnohodnotnú stravu postarané, či už v rámci stravovania sa v školskej jedálni alebo doma, dokonca deti s babkou často pečú...“.

Vo svojej sťažnosti sťažovateľa uvádzajú tiež ďalšie závery znaleckého posudku č. 25/2014, podľa ktorého „maloleté deti si už zvykli na slovenské prostredie, čím mám na mysli zžitie sa so školským a sociálnym prostredím, rýchlo sa prispôbili školskému systému, patria medzi šikovných žiakov. Z výpovedí detí mám za preukázané, že sa im na Slovensku páči, majú tu veľa kamarátov, zúčastňujú sa mimoškolských športových aktivít a podujatí...“.

Na tomto základe sťažovatelia uvádzajú, že konajúce súdy podľa nich „konali v rozpore s čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, pretože nemali ako prvoradé hľadisko pri svojej činnosti záujem dieťaťa. Práve naopak, konali v rozpore s oprávnenými záujmami maloletých sťažovateľov, ktorí boli od rozvratu vzťahu ich rodičov vystavení nepriaznivým podmienkam a útočisko pred problémami našli na Slovensku. Po návrate z Veľkej Británie sa plynulo zaradili do školského a spoločenského života na Slovensku, našli si kamarátov, začali navštevovať mimoškolské aktivity, ktoré ich naplňujú, a ktoré sú im k dispozícii vo väčšom rozsahu ako vo Veľkej Británii. Vzhľadom na uvedenú plynulosť ich adaptácie v novom prostredí a mieru ich začlenenia v novom kolektíve s ohľadom najmä na posledný rok ich životných podmienok vo Veľkej Británii je najlepším záujmom ponechať maloleté deti na Slovensku. Uvedený záujem maloleté deti jednoznačne manifestovali v priebehu súdneho konania, ale porušitelia tento ich záujem patrične nezohľadnili.

Otec maloletých detí vytvoril na Slovensku pevné a stabilné výchovné prostredie, po príchode na Slovensko maloleté deti spolu s otcom žijú spoločne v domácnosti starých rodičov. Obe maloleté deti sú na Slovensku dostatočne zabezpečené po materiálnej a finančnej stránke.

... Sťažovateľ navštevuje s maloletými deťmi aj Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva v Levoči, kde mu bolo už po dvoch návštevách povedané, že deti sa veľmi rýchlo prispôbili a prechod zvládli nad očakávania veľmi dobre. Pripomínam, že od ich návratu do Slovenskej republiky uplynul už viac ako 1 rok a uvedené priaznivé podmienky pre maloleté deti neustále pretrvávajú.

Vzhľadom na uvedené porušitelia v prvom aj v druhom rade nedostatočne právne posúdili uvedený skutkový stav, ktorý v zmysle čl. 13 písm. b) Haagskeho dohovoru tvorí prekážku nariadenia navrátenia dieťaťa do krajiny obvyklého pobytu. Miera a rýchlosť akou sa maloleté deti adaptovali v Slovenskej republike a zžili sa s novým prostredím je dôkazom toho, že ich nariadené navrátenie by pre nich predstavovalo duševnú ujmu a priviedlo by ich do neznesiteľnej situácie.“.

Sťažovatelia poukazujú na odôvodnenia napadnutých uznesení, podľa ktorých v prípade neoprávneného premiestnenia a zadržania je „*najlepší záujem dieťaťa... vždy návrat*“. Konajúce súdy podľa sťažovateľov nesprávne aplikovali a interpretovali Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 119/2001 Z. z.) a tiež Nariadenie Rady (ES) č. 2201/2003 z 27. novembra 2003 o súdnej právomoci a uznávaní a výkone rozsudkov v manželských veciach a vo veciach rodičovských práv a povinností, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1347/2000. Podľa týchto právnych predpisov možno odmietnuť návrat dieťaťa do štátu obvyklého pobytu, pričom podľa sťažovateľov boli splnené podmienky na tento postup. Tento právny názor sťažovatelia odôvodňujú aj s poukazom na čl. 3 Dohovoru o právach dieťaťa, na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudok vo veci Neulinger a Shuruk proti Švajčiarsku) a na judikatúru najvyššieho súdu.

Napadnutými uzneseniami konajúcich súdov bolo podľa sťažovateľov porušené aj právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 dohovoru vzhľadom na *«zázemie, ktoré bolo maloletým deťom na území Slovenskej republiky poskytnuté... Z vyjadrení maloletých detí o zotrvaní na Slovensku vyplýva, že za svoje rodinné prostredie momentálne považujú Slovensko, resp. ich domov, kde bývajú spolu s otcom a starými rodičmi.*

Vzhľadom na doteraz uvedené je vhodné upriamiť pozornosť na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva, vo veci X. proti Lotyšsku z 26. novembra 2013, kde v tejto súvislosti európsky súd najskôr vo všeobecnosti konštatoval, že Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd a Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (tzv. Haagsky dohovor) musia byť interpretované v súlade a bez vzájomného konfliktu, pričom rozhodujúci je najlepší záujem dieťaťa. Tiež zdôraznil, že vnútroštátne súdy sú povinné náležite preskúmať celú rodinnú situáciu, vrátane tvrdení o „vážnej ujme“, ktorá by dieťaťu v prípade návratu mala hroziť, a toto preskúmanie musia vnútroštátne súdy vo svojich rozhodnutiach aj náležite odôvodniť.».

Podľa sťažovateľov napadnutými uzneseniami konajúcich súdov a postupom, ktorý predchádzal ich vydaniu, bolo porušené aj ich základné právo na rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a tiež ústavná zásada vyjadrená v čl. 2 ods. 2 ústavy.

Vo vzťahu k podmienke podania sťažnosti v lehote podľa § 53 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovatelia uvádzajú:

„Vzhľadom k tomu, že porušovanie základného práva alebo slobody ku dňu podania sťažnosti trvá, lehota na podanie sťažnosti je zachovaná.“

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhujú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„Právo sťažovateľov... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky... podľa čl. 8 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd ...podľa čl. 2. ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa... podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... podľa čl. 3 ods. 1... podľa čl. 3 ods. 2... podľa čl. 12 ods. 1... podľa čl. 12 ods. 2 Dohovoru o právach dieťaťa... podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice I sp. zn. 21 P/46/2014-213 zo dňa 08. júla 2014, postupom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP/406/2014-253 zo dňa 27. októbra 2014 porušené bolo.

Uznesenie Okresného súdu Košice I sp. zn. 21 P/46/2014-213 zo dňa 08. júla 2014, Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP/406/2014-253 zo dňa 27. októbra 2014, sa zrušujú a vec sa vracia na ďalšie konanie.“

Sťažovatelia si tiež uplatnili právo na úhradu trov konania.

Sťažovatelia tiež navrhujú, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde a „odložil vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Košice I sp. zn. 21 P/46/2014-213 zo dňa 08. júla 2014, a uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp.

zn. 8 CoP/406/2014-253 zo dňa 27. októbra 2014, a to až do rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej“. Tento návrh odôvodňujú s poukazom na rodinné a výchovné prostredie, ktoré majú na území Slovenskej republiky vytvorené, a tým, ako by nariadený návrat do Veľkej Británie zasiahol do tejto situácie.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, nepripustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu, pričom pri opatrení alebo inom zásahu sa počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je dôvodom

na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Sťažovatelia v petite svojej sťažnosti uvádzajú, že k porušeniu označených práv došlo „postupom Okresného súdu Košice I sp. zn. 21 P /46/2014-213 zo dňa 08. júla 2014, postupom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP/406/2014-253 zo dňa 27. októbra 2014“, a následne žiadajú, aby ústavný súd zrušil „Uznesenie Okresného súdu Košice I sp. zn. 21 P/46/2014-213 zo dňa 08. júla 2014, Uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP/406/2014-253 zo dňa 27. októbra 2014“. V odôvodnení svojej sťažnosti uvádzajú znenie výrokov uznesenia okresného súdu z 8. júla 2014 a uznesenia krajského súdu z 27. októbra 2014, pričom následne konštatujú, že sťažnosť podávajú „*Proti označeným rozhodnutiam...*“.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že sťažovatelia namietajú porušenie označených práv uznesením krajského súdu sp. zn. 8 CoP 406/2014 z 27. októbra 2014 v spojení s uznesením okresného súdu sp. zn. 21 P 46/2014 z 8. júla 2014 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutia“).

Sťažovatelia v súvislosti s podaním sťažnosti založenej na namietanom porušení označených práv napadnutými uzneseniami argumentujú tým, že porušovanie označených práv trvá aj v čase podania sťažnosti, preto je „*lehota na podanie sťažnosti... zachovaná*“. Pri namietanom porušení práv podľa ústavy alebo medzinárodnej zmluvy rozhodnutím súdu je prirodzeným a pravidelným dôsledkom, že napadnuté rozhodnutie, o ktorom sa preukáže, že jeho vydaním bolo porušené označené právo podľa ústavy alebo medzinárodnej zmluvy, zakladá protiprávny a v čase podania sťažnosti trvajúci stav.

Napriek tomu rozhodujúcim okamihom pre začatie plynutia lehoty dvoch mesiacov podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde na podanie sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je okamih nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, proti ktorému sťažnosť smeruje a od ktorého sťažovateľ odvíja namietaný protiprávny stav (t. j. porušenie označených práv).

Zo zistení ústavného súdu vyplýva, že napadnuté uznesenia nadobudli právoplatnosť 19. novembra 2014, pričom sťažovatelia, zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, podali sťažnosť na poštovú prepravu 9. júla 2015, t. j. zjavne po uplynutí lehoty ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, čo bolo dôvodom na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu, že bola podaná oneskorene.

Nad rámec veci ústavný súd uvádza, že vzhľadom na dôvody odmietnutia sťažnosti sťažovateľov ústavný súd dôsledne neskúmal, či otec sťažovateľov ako ich zákonný zástupca platne splnomocnil právneho zástupcu na zastupovanie sťažovateľov, keďže v texte priloženého splnomocnenia uvedená formulácia „*splnomocňujem advokáta výlučne na zastupovanie vo veci podania Ústavnej sťažnosti...*“, resp. formulácia „*aby ma obhajoval, resp... zastupoval...*“, neumožňuje jednoznačný záver, že otec sťažovateľov konal pri podpisovaní uvedeného splnomocnenia ako zákonný zástupca za maloletých sťažovateľov.

Ústavný súd tiež považuje za potrebné poukázať na to, že otec sťažovateľov sťažnosťou doručenou ústavnému súde 9. decembra 2014 namietal porušenie svojich

základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s porušením čl. 2 ods. 2 ústavy, porušenie svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 dohovoru a svojich práv podľa čl. 3 ods. 1 a 2 Dohovoru o právach dieťaťa postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 P 46/2014 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoP 406/2014. Ústavný súd o sťažnosti otca sťažovateľov rozhodol uznesením č. k. III. ÚS 133/2015-17 z 8. apríla 2015 tak, že ju odmietol. Z odôvodnenia uznesenia ústavného súdu z 8. apríla 2015 vyplýva, že ústavný súd hodnotil ústavnú udržateľnosť právnych záverov krajského súdu v uznesení sp. zn. 8 CoP 406/2014 z 27. októbra 2014 v spojení s právnymi závermi okresného súdu ako súdu prvého stupňa v uznesení sp. zn. 21 P 46/2014 z 8. júla 2014. Tieto právne závery ústavný súd považoval, v rozsahu v akom ich namietal otec sťažovateľov, za ústavne udržateľné.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. augusta 2015